Ner 12.

Rok 1830.

28 Stycznia.

Wtorek.

GONIEC KRAKOWSKI,

DZIENNIK POLITYCZNY, HISTORYCZNY i LITERACKI.

KRAKOW

Dnia 28 Stycznia 1830.

W drukarni Stanisława Gieszkowskiego, wyszły z pod prassy Kazania i Mowy kompletne, na zgon ś. p. JW. Jana Pawła Woronicza Arcybiskupa i Prymasa Królestwa Polskiego. — Cena każdego exemplarza złp: 2 gr. 15.

Cena zboża na targowisku w dniu 25 i 26 b. m. na Kleparzu, w 4 i 3 gatunkach była następuiąca:

		1		2		3		4	
		Zł	gr	Zł	gr	Zł	gr	Zł	gr
Korzec	Pszenicy	15	15	14	15	13	—	12	—
,,	Zyta	10	15	9	15	9	—	8	—
,,	Jęczmienia	7	15	6	15	6	—	5	15
,,	Grochu	10	15	9	15	9	—	—	—
,,	Owsa	4	15	[illegible]	20	4	15	—	—
,,	Jagieł	22	—	21	—	20	—	18	—
,,	Rzepaku	24	—	20	—	19	—	18	—

Loterya Liczbowa, ciągnienie N. 383.

We środę wyciągnięto z koła następuiące Numera:

79 — 26 — 25 — 29 — 3.

Na wezwanie w Kuryerze Warszawskim, zachęcaiące: ażebym z redagowaney przezemnie Pszczółki Krakowskiey, *wybor pism dotyczących szczególniey narodowość dla zupełnego wyczerpania już powyższego dziennika, wydał na nowo; mam obowiązek oznaymić łaskawey Publiczności, że ten zamiar już właśnie bliskim jest przywiedzenia do skutku. — Co lubo w krótce obszernieyszy prospekt, jaśniey Czytelnikom wyłuszczy; mam jednak powód upraszać niektórych drukarń polskich, aby mnie tymczasowo przedrukiwaniami nieszarpały, jak tego iuż wielokrotnie doznałem; by przecież ten uczciwy przodków naszych obyczay:* »Szanuy cudze a broń własnego! *niebył dłużey świętokradzko deptany; i żeby mi na listę rozmaitych moich przedrukiwaczy, którą na wstępie do* wyboru pism z pszczòłki *mam słuszny zamiar ogłosić, nie przybyło iuż więcey.*

Pisałem w Krakowie d. 27 *Stycznia* 1830 *r.*

K. Maieranowski.

WARSZAWA. (19 *Stycznia.*) Od niejakiego czasu ułatwiła sanna przywóz ogromnych obrobionych kamiennych kolumn z Kunowa, które użyte będą do ukończenia budowy nowego teatru. Bloki te widzieć można na placu marywilskim: a nowe ich transporta są ieszcze spodziewane.

Słychać, że sławny inżenier angielski Telford przyjedzie do Warszawy, dla widzenia, jak lody na Wiśle puszczać będą i dla obliczenia siły, któraby wytrzymać mogła ich parcie. Obliczenie to z powodu mającego się stawiać mostu stałego na Wiśle, byłoby bardzo pożądane. Nie wątpimy więc, że i mieyscowi inżenierowie, w czasie puszczania lodów czynić będą w tey mierze swoje spostrzeżenia.

Dnia 16 b. m. płacono na giełdzie warszawskiey listy zastawne królestwa po 98 zł. 7½ gr. za obligacye udziałowe żądano po 366. (*Późniey to jest* 16 *St. żądano* 370 *dawano* 368.)

POZNAN. W Poznaniu obchodzono d. 7 stycznia jubileusz pięćdziesiątletniey służby tamteyszego nadburmistrza

Tatzlera z wielką uroczystością. Kahalni ofiarowali mu serwis wetowy; urzędnicy magistratowi złożyli mu puhar z napisem stosownym; cechy z chorągwiami w uroczystym pochodzie udały się przed dom jego; prezydent rady municypalnéy powiedział do niego mowę niemiecką, a jeden z członków rady municyp: mowę polską, poczem w imieniu miasta ofiarowano mu pierścień brylantowy z herbem miasta; cechy ciesielski, stelmachski i kołodzieyski ofiarowały obraz allegoryczny z tabakierą. — Odprowadzony do sali ratuszowéy jubilat, zastał xięcia Namiestnika z wszystkiemi władzami i otrzymał z rąk xięcia order orła czerwonego 3 klassy, przyczem xiąże przemówił do niego w polskim i niemieckim języku: na mowę tę odpowiedział jeden z członków municypalności w języku polskim, dziękując xięciu, że obecnością swoją daje przykład uznawania zasługi i postępuje tak wspaniałomyślnie, jak zwykle dostoyny dom Radziwillów. Po tem oddał xiąże Jubilantowi własnoręczny list małżonki swojéy, winszujący mu jubileuszu, a naczelny prezes i radca wydziałowy mowami przedłużyli ten obchód. Obywatele Poznania dali następnie obiad dla jubilata, na którym był oprócz wielu osób xiąże Namiestnik z synami swymi. Po obiedzie odwiózł go xiąże do domu i przepędził resztę wieczora pośród jego rodziny. — Ażeby dzień ten tym godniey uczcić, niezapomniano o ubogich. Kahal złożył znaczną summę na rozdanie w tym dniu żywności i opalu dla ubogich: bez różnicy wyznania. Po obiedzie danym złożyli obecni na opał dla ubogich 71 tal. Pan Tatzler zaczął był swóy zawód służbowy, w pułkowy piechoty polskiey Potockiego.

Polityka.

XII. BULETYN

NOWOŚCI ZAGRANICZNYCH.

ROSSYA. Dziennik Odeski z d. 28 Grudnia donosi:

(*Z Odessy d. 28 Grudnia.*) Z pomiędzy osób, które przeniesiono temu trzy dni ze szpitala opasanego N. 17 do

kwarantany portowéy, jedna z tychże dotkniętą została zarazą morową; jeden chory umarł w kwarantanie tymczasowéj, a jeden podeyrzany zachorował. Stan zdrowia miasta nie zostawia nic do życzenia.

W dniu 25 Grudnia, w dzień Bożego narodzenia, odśpiewano w naszym kościele katedralnym pieśń dziękczynną i modlitwy za utrzymanie N. Cesarza Jmć przy zdrowiu, a to w dowód wdzięczności za nowe i nieocenione łaski, które N. Pan raczył tak szczodrobliwie rozlać na nową Rossyą, ukazem z dnia 6 grudnia, a szczególniéy na Odessę, reskryptem z dnia 1 października r. z. Mieszkańcy Odessy chcąc okazać swoię wdzięczność za dobrodzieystwa N. Pana, złożyli 10,000 rubli dla woyskowych rannych. Wieczorem było miasto oświecone. Dnia 26 t. m. posłowie tureccy wyjechali z Odessy do Petersburga przez Wosnesenk, Elisawetgrad, Pułtawę, Charkow, Kursk Orzeł, Tulę i Moskwę. Ich przyjemna powierzchowność i znajomość towarzyskiego życia, są dzisiay przedmiotem wszystkich rozmów w posiedzeniach. Ich orszak udał się z nimi, wyjąwszy małą liczbę służących. Liczba ekwipażów, licząc w to i tych dwóch oficerów, którzy im towarzyszą, wynosi 35. Sanki pocztowe dla gońców nie są do tego policzone.

Na kilka dni przed odjazdem, Posłowie ci znaydowali się na paradzie woyskowéy batalionu odwodowego 14 pułku strzelców, który czynił różne obroty, tworzył czworoboki, kolumny i t. p. Halil-basza tak był tym widokiem zajęty, iż pomimo śniegu, który mocno padał, nie odjechał z placu, dopóki się obroty nie skończyły.

Jenerał gubernator nowéy Rossyi i Bessarabii wyjechał dnia wczorayszego dla zwiedzenia linii kwarantany nad Bugiem.

Rzeczywisty radzca stanu Kaznaczejew, gubernator cywilny Taurycki, mianowany został kawalerem orderu S, Anny pierwszey klassy. — Półkownik Stępkowski gubernator w Kercz, posuniony został na stopień radzcy stanu.

W ciągu roku 1829, zaprowadzono w Odessie używa-

nie chloranu a szczególniey wapna; konsumpcya takowego stała się bardzo znaczną. Na początku roku, rzeczywisty radzca stanu Alexy Majurow kazał zrobić wielki apparat, piérwszy w Odessie, w celu dostarczania chloranu wapna w szpitalach. P. Majurow piérwszy był, co zaproponował użyć chloranu dla zarażonych powietrzem morowém, na ròżne sposoby. Piérwszy zależy na tém, iżby namaczawszy w chloranie sody płòtno, obwinąć w niego chorego na noc, drugi, kąpać chorego w chloranie. Jenerał gubernator podał ten projekt lékarzom, ażeby go doświadczali. Oczekujemy wykładu systematycznego z uczynionych doświadczeń w tym przedmiocie; zresztą mòwią, że niektórzy doznali już bardzo pomyślnych skutków.

BIOGRAFIA TEGOCZESNA

KRÓTKI RYS ŻYCIA

ZYGMUNTA BARONA PRAUN.

(*Dalszy ciąg.*)

»Szlachetny sposób myślenia i pełne ludzkości uczucia, panowały nad sercem jego, od dzieciństwa do zgonu. W czasie wakacyi szkolnych, zamiast szukać ulgi w odpoczynku dla zmordowanego naukami umysłu, objeżdzał celnieysze miasta Węgier, daiąc *koncerta* na wsparcie biednych, — za co wywdzięczaiąc mu się miasto *Grau*, mianowało go honorowym swym obywatelem.

»W piątym roku życia będąc we Wiedniu, dał drugi koncert, przeznaczaiąc dochód z niego na wsparcie funduszu Weteranów. — Późniey dał takiż sam koncert na pokoiach cesarskich. Monarcha zadowolniony, obdarzył go dużym złotym honorowym medalem. — Obywatele zaś tego miasta, oddaiąc hołd tak rzadkim talentom, zostawili w murach swych iego popiersie. W szóstym roku ukończył, zawsze celuiący, gymnazyalne szkoły; ułożył abrys geometryczny mieysca swoiego urodzenia Tyrnawy; — napisał Odę, ułożył muzykę do niey i wyexekwował ią pod własną dyrekcyą

w katedralnym kościele. Odbył podróż do Włoch, w towarzystwie dyrektora swego i professorów z wydziałów filozoficznego, i prawniczego, których z dochodów koncertowych utrzymywał. — Koncerta te dawał zazwyczay pod prostym imieniem Zygmunta * * *. W przeieździe przez miasto Grac w Styryi został przyięty za honorowego członka klubu muzykalnego. — W Wenecyi został honorowym członkiem szlacheckiego filharmonicznego Instytutu, w Medyolanie członkiem Towarzystwa muzycznego, w Bolonii przyięty został na członka akademii filharmoniczney, a popiersie iego umieszczono w główney sali. — Znaczna ilość włoskich i niemieckich miast poszła za tym samym przykładem, a w ostatku Francya i Hollandya.

» W ósmym roku złożył examin w Liceum klagensfurtskim z retoryki i poezyi. — Kardynał i biskup xiąże Salm własnoręcznie pierwszą nadgrodę mu oddał, a rektór miał przemowę do niego bardzo podchlebną w ięzyku łacińskim. — Przy odieździe oddał mu wspomniony kardynał zalecaiący list do Papieża Piusa VII. — I w tym samym perjodzie rozpoczął kurs filozoficzny. —

» Przybywszy do Parmy, był kilkakrotnie przywoływany na pokoie xiężny panuiącey i został od niey udarowanym orderem Konstantyna S. Jerzego, z obowiązkiem noszenia go dopiero od 20 roku. Wywdzięczaiąc się tey monarchini za to, przypisał iey dziełko przez siebie ułożone: *O naturze sztuk i umieiętności dla użytku młodzi węgierskiey*, które dotąd w rękopismie przy pozostałościach jego znayduie się. — Od monarchini tey otrzymał bardzo znaczne wsparcie i innych wiele podarunków, listy zalecaiące do wielkiego xięcia toskańskiego i stósowne zlecenia do wszystkich agentów iey dworu. We Florencyi przywołany został na pokoie u dworu gdzie na wieczorze produkował się, a dla wielkiego xięcia ułożył operetkę, od którego także znacznie udarowany i polecony królowey Etruryi. Tak arcyxiężna Parmy iako i wielki xiąże Florencyi poruczyli mu korespondowanie z so-

bą pod względem nauk i sztuk pięknych, czego do zgonu iak naytroskliwiey dopełniał.

»Niemając jeszcze spełna lat dziesięciu przybył do Rzymu, przedstawiony został Papieżowi, oddał mu listy zalętne, i za jego pozwoleniem złożył w uniwersytecie *della Sapienza* ścisły examin z filozofii w łacińskiem języku, poczem otrzymał stopień doktorski i wielki złoty akademicki medal, a Pius VII wyniósł go na dostoyność hrabiego prowincyi rzymskiey i mianował kawalerem orderów *Złotey ostrogi i świętego Jana z Lateranu*, przyczem obdarzył znacznemi upominkami. Kilku malarzy odrysowało portret jego, a słynący rzezbiarz Genenci węgier, wyrobił jego popiersie z marmuru. — Po opuszczeniu Rzymu udał się do Neapolu, gdzie dwa lata bawił, doskonaląc się w kompozycyach muzycznych, malarstwie, poezyj śpiewaniu i na fortepianie. W czasie tym i podróży odbywaney, wyuczył się mowy włoskiey angielskiey i greckiey. — Król neapolitański wyświadczał mu we wszystkiem naywiększe wsparcie, w nagrodę otrzymanego zwycięztwa przy wystawie sztuk malarskich i kaligraficznych, w których cwicząc się od lat dziecinnych, wielkie postępy uczynił.»

(Dokończenie nastąpi.)

Rozmaitości.

Imie Napoleona w dawniéyszym czasie.

Lubo imie Napoleona, iak się zdaie, bardzo rzadko iest używane, iednakże przyiaciele historyi wynaleźli dwóch mężów, którzy się tak nazwali. I tak pewien Napoleon r. 1589 maiąc lat 20, bronił miasta Elize (Senlis) z naywiększém męztwem i nad wszelkie oczekiwanie odparł dwa silne napady. Drugi znayduie się między staremi xiążętami medyolańskiemi. Napoleon de la Tour dostąpił w roku 1268 dostoyności xiążęcéy, potém Medyolańczykowie wypędzili go, poźniéy znowu przywolali, a nareszcie na zawsze go wygnali. Był to nader waleczny xiążę, pomagał xięciu Anjou w

woynie neapolitańskiéy i Karola Śmiałego wspaniale przyiął w swoich państwach, gdy tenże z ziemi ś. r. 1271 powracał. Napoleon Bonaparte chlubił się, że pochodzi z krwi francuzkiey i z rodu Latour d'Auvergne i iest początkiem familii austryackiéy, znanéy pod nazwiskiem Turn i Taxis (Tourn Taxis).

Niedaleko Cheltenham w Anglii rozgłosił ktoś żartem, że pastor rozdawać będzie ubogim rzepę, jeśli ją sobie wykopią. Nazajutrz stawiło się na roli mnóstwo ubogich z gminy z nożami i motykami i niebawnie rozgrzebali całą rolę. Kiedy już byli bliscy końca z robotą, spostrzegaią pastora z parobkiem ku sobie galopującego, i gdy wszyscy wdzięczną perorą za łaskę jego chcieli mu podziękować, on tymczasem uważając ich za grabieżców, spędził ich z pola, ale już zapóźno, bo żadna rzepa niepozostała w ziemi.

Krajowcy w Luizianie grywają w piłkę, ale nie pojedynczo, tylko całemi pokoleniami, tak, iż drobna ta zabawa zamienia się u nich w grę prawdziwie olbrzymią.

W Baltimore wzniesiono kolosalny posąg Washingtona. Wdowa po tym mężu pozostała, niedawno zakończyła życie.

Słychać, że dla nowéy resursy w pałacu Mniszkowskim, sprowadzony będzie z zagranicy mechaniczny billard i kosztowny żyrandol.

Słychać, że autor *Pojaty*, P. Bernatowicz ukończył nowy romans historyczny.

Na morzu koło Grenlandyi złowili Anglicy r. z. 779 wielorybów, Francuzi tylko 3. Żadne zwierzę domowe nie trzyma się tamteyszego klimatu; tylko pies, wierny towarzysz człowieka, nie odstępuje i tam dzikiego Eskimosa i pomaga mu na łowach i przy rybołostwie.

Uważają że jak dawniey pisma peryodyczne o modach naywięcey były w Anglii czytane, tak teraz pisma peryodyczne treści religiyney są u Anglików nayulubieńsze.
